

et aliquantum refecta sunt, et reficienda sunt, mens nostra pascatur. Non quia diu dicturus sum dico, nam ecce jam finitur lectio: sed ne forte ex tædio minus attente audiamus quod maxime necessarium est. « Qui diligit fratrem suum, in lumine manet, et scandalum in eo non est. » Qui sunt qui patiuntur scandalum, aut faciunt? Qui scandalizantur in Christo et in Ecclesia. Qui in Christo scandalizantur, tanquam a sole uruntur: qui in Ecclesia, tanquam a luna. Dicit autem Psalmus: « Per diem sol non uret te, neque luna per noctem¹; » id est, Si tenueris charitatem, nec in Christo scandalum patieris, nec in Ecclesia: nec Christum relinquens, nec Ecclesiam. Qui enim Ecclesiam relinquit, quomodo est in Christo, qui in membris Christi non est? quomodo est in Christo, qui in corpore Christi non est? Illi ergo patiuntur scandalum, qui relinquunt aut Christum aut Ecclesiam. Unde intelligimus quia inde dixit Psalmus: « Per diem sol non uret te, neque luna per noctem, » quia ipsam ustionem scandalum vult intelligi? Primo ipsam similitudinem attende. Quomodo qui uritur dicit, Non tolero, non fero, et subducit se: sic qui quædam non ferunt in Ecclesia, et subtrahunt se vel nomini Christi vel Ecclesiæ, scandalum patiuntur. Videte enim quomodo passi sunt scandalum tanquam a sole illi carnales, quibus prædicabat carnem suam Christus, et dicebat: « Qui non manducaverit carnem filii hominis, et biberit ejus sanguinem, non habebit in se vitam². » Septuaginta ferme homines dixerunt, « Durus est hic sermo: et recesserunt » ab eo: et remanserunt duodecim. » Omnes illos ussit sol, et recesserunt, non valentes ferre vim verbi. Remanserunt ergo duodecim. Et ne forte putarent homines, quia ipsi præstant Christo credendo in Christum, et non ab

¹ Psal. cxx, 6. — ² Joan. vi, 54, etc.

ipso illis præstatur beneficium; cum duodecim remansissent, ait illis Dominus: « Numquid et vos vultis ire? Ut noveritis, quia vobis necessarius ego sum, non vos mihi. Illi autem quos non usserat sol, responderunt ex voce Petri, « Domine, Verbum vitæ æternæ habes, quo ibimus? » Quod autem urit Ecclesia tanquam luna per noctem? Qui schismata fecerunt. Audi ipsum verbum positum in Apostolo: « Quis infirmatur, et ego non infirmor¹? » quis scandalizatur, et ego non uror? Quomodo ergo non est scandalum in eo qui diligit fratrem? Quia qui diligit fratrem, tolerat omnia propter unitatem: quia in unitate charitatis est fraterna dilectio. Offendit te nescio quis, sive malus, si ut tu putas malus, sive ut tu fingis malus, et deseris tot bonos? Qualis dilectio fraterna est, qualis apparuit in istis²? Cum accusant Afros, deseruerunt orbem terrarum. Numquid in orbe terrarum sancti non erant? Aut inauditi a vos damnari potuerunt? Sed o si diligeretis fratres, scandalum in vobis non esset. Audi Psalmum, quid dicat: « Pax multa diligentibus legem tuam, et non est eis scandalum³. » Pacem multam dixit eis qui diligunt legem Dei, et ideo non eis esse scandalum. Illi ergo qui scandalum patiuntur, pacem perdunt. Et quos dixit non pati scandalum aut non facere⁴ diligentes legem Dei. Ergo in charitate positi sunt. Sed dicit aliquis, Legem Dei dixit diligentibus, non fratres. Audi quid Dominus dicat: « Mandatum novum do vobis, ut vos invicem diligatis⁴. » Quid est lex nisi mandatum? Quomodo autem non patiuntur scandalum, nisi dum sufferunt invicem? Sicut Paulus dicit: « Sufferentes invicem in dilectione, studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis⁵. » Et quia ipsa est lex Christi, eundem audi Apostolum commen-

¹ 2 Cor. xi, 29. — ² Donatistis. — ³ Psal. cxviii, 165. — ⁴ Joan. xiii, 34. — ⁵ Ephes. iv, 2, 3.

dantem ipsam legem : « Invicem , inquit , onera vestra » portate , et sic adimplebitis legem Christi ¹. »

XIII. « Nam qui odit fratrem suum , in tenebris est , et » in tenebris ambulat , et nescit quo eat ². » Magna res , fratres , attendite , rogamus vos . « Qui odit fratrem suum , » in tenebris ambulat , et nescit quo eat , quoniam tenebræ excæcaverunt oculos ejus . » Quid tam cæcum , quam isti qui oderunt fratres ? Nam ut noveritis quia cæci sunt , in montem offenderunt . Eadem dico , ne vobis excidant ³. Nonne lapis iste qui præcisus est de monte sine manibus , Christus est de regno Judæorum sine opere maritali ? Nonne ille lapis confregit omnia regna terrarum , id est , omnes dominationes idolorum et dæmoniorum ? Nonne ille lapis crevit , et factus est mons magnus , et implevit universum orbem terrarum ? Numquid digito ostendimus istum montem , quomodo ostenditur hominibus tertia luna ? Verbi gratia , quando volunt homines videre lunam novam : dicunt , Ecce luna , ecce ubi est : et si sunt ibi qui non valeant intendere aciem , et dicant , Ubi ? intenditur illis digitus ut videant . Aliquando dum erubescunt , ne cæci putentur , dicunt se vidisse quod non viderunt . Numquid sic ostendimus Ecclesiam , fratres mei ? Nonne aperta est ? nonne manifesta ? nonne tenuit omnes gentes ? nonne impletur quod ante tot annos promissum est Abrahæ , in semine ejus benedici omnes gentes ⁴ ? Uni fideli promissum est , et millibus fidelium impletus est . Ecce mons implens universam faciem terræ : ecce civitas de qua dictum est : « Non potest civitas abscondi super » montem constituta ⁵. » Illi autem offendunt in montem . Et cum eis dicitur ; Ascendite : Non est mons , dicunt , et facilius illuc faciem impingunt , quam illic habitaculum

¹ Galat. vi, 2. — ² 1 Joan. ii, 11. — ³ Vide in Joan. Evang. Tract. iv, n. 4. Dan. ii, 34. — ⁴ Gen. xxii, 18. — ⁵ Matth. v, 14.

quærunt . Isaias hesternæ die lectus est : quisquis vestrum vigilabat , non oculis tantum , sed aure , nec aure corporis , sed aure cordis , advertit : « Erit in novissimis diebus » manifestus mons domus Domini , paratus in cacumine » montium ¹. » Quid tam manifestum quam mons ? Sed sunt et montes ignoti , quia in una parte terrarum positi sunt . Quis vestrum novit Olympum montem ? quomodo ibi qui habitant , Giddabam nostrum non norunt . In partibus sunt isti montes . Ille autem mons non sic , quia implevit universam faciem terræ : et de illo dicitur , Paratus in cacumine montium . Mons est super cacumina omnium montium . Et congregabuntur , inquit , ad eum omnes gentes . Quis errat in hoc monte ? Quis frangit faciem offendendo in illum ? Quis ignorat civitatem super montem constitutam ? Sed nolite mirari , quia ignoratur ab istis qui oderunt fratres : quia in tenebris ambulant , et nesciunt quo eant ; quia tenebræ excæcaverunt oculos eorum . Montem non vident : nolo mireris , oculos non habent . Unde oculos non habent ? Quia tenebræ excæcaverunt eos . Unde probamus ; Quia fratres oderunt , quia cum offenduntur in Afris , separant se ab orbe terrarum : quia non tolerant pro pace Christi quos infamant ², et tolerant pro parte Donati ³ quos damnant .

¹ Isai. ii, 2. — ² Scilicet Cæcilianum ejusque ordinatorum . — ³ Maximianistas , V. Epist. v, 108, etc.

Cor. ii, 14. — Act. i, 41.